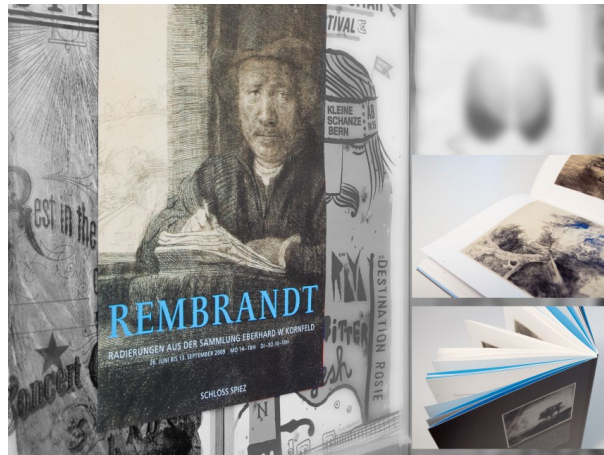

Over een onverwachte tentoonstelling van etsen van Rembrandt in Schloß Spiez aan de Thunersee in Zwitserland.

Rembrandt in Spiez

Professor Ernst van de Wetering vertelde dat hij vanaf 1968 als assistent bij het Rembrandt Research Project mee mocht vliegen naar de vele landen waar zich schilderijen van Rembrandt bevinden. Als jongste medewerker – en nog onervaren in het vliegen – mocht hij toen altijd bij het raampje zitten. Als hij dan naar de piepkleine huisjes keek waar ze overheen vlogen, vroeg hij zich vaak af of ze daar wel eens van Rembrandt gehoord hadden. Meestal kreeg hij dan het geruste gevoel dat in die huisjes altijd wel iemand moest zijn die wist dat Rembrandt had bestaan en dat hij een schilder was geweest. Rembrandt behoort nu eenmaal onbetwist tot de allergrootsten op zijn gebied.

Een groot deel van de internationale roem die Rembrandt ten deel is gevallen, berust op de wijdverspreide afdrucken van de circa driehonderd etsen die hij in de loop van zijn leven heeft gemaakt. Van die koperen etsplaten zijn er zo'n tachtig bewaard gebleven.

Bergtoerist

De nietsvermoedende bergtoerist in Zwitserland, kon dezer dagen constateren dat Rembrandt ook in dat land grote bekendheid geniet. In Slot Spiez is op dit moment namelijk een tentoonstelling ingericht van etsen uit de collectie Kornfeld. Zo'n veertig etsen, waaronder zelfportretten, landschappen, *Faust in de studeerkamer*, de *Honderdguldenprent* of *Christus predikend*, *Abraham en de drie engelen*, en diverse andere Bijbelse voorstellingen.

Eberhard W. Kornfeld is een kunstverzamelaar in Bern die zijn kennis van Rembrandt heeft opgedaan bij Isaac de Bruijn, een Nederlandse kunstverzamelaar die jarenlang woonachtig is geweest in Spiez. Isaac de Bruijn leefde van 1872 tot 1953. Beide verzamelaars hebben hun collectie afgestaan aan een museum. De Bruijn aan het Rijksmuseum in Amsterdam en Kornfeld aan het Kunstmuseum in Basel.

Als eerbetoon aan degene die hem vroeger in de kunst van Rembrandt heeft ingewijd, heeft Kornfeld nu in de vroegere woonplaats van de Bruijn een tentoonstelling ingericht van de Rembrandt-etsen uit Basel, waarover hij nog steeds het beschikkingsrecht heeft.

De Nederlandse toerist die deze tentoonstelling bezoekt, waant zich even terug in eigen land. Alsof het Rembrandthuis verplaatst is naar de Thunersee. Hij krijgt typisch Nederlandse plaatjes voorgetoverd, zoals het *Gezicht op Amsterdam* of het *Landschap met drie bomen*.

Christus te Emmaüs, 1654

Bijbelse voorstellingen

Het betreft een niet al te grote, overzichtelijke tentoonstelling van zo'n veertig etsen. Ook wordt een aantal etsplaten getoond om de gehanteerde techniek toe te lichten. Bijvoorbeeld van de ets *De aanbidding door de herders in het schijnsel van een lantaarn*. Het spel van licht en donker blijft boeien. Hier gaat het om een vrij donkere voorstelling waarop Rembrandt op een voor hem kenmerkende wijze het zachte schijnsel werkelijk weet af te beelden.

De verschillende Bijbelse voorstellingen zijn natuurlijk interpretaties van Rembrandt met beelden uit zijn tijd. Maar wel vaak met een grote zeggingskracht, zoals bij de voorstelling van *Christus in Emmaüs*. Rembrandt weet de toeschouwer altijd te treffen door de blik van de afgebeelde persoon. In het geval van Christus wel heel in het bijzonder. Ook de zelfportretten zijn zo levensecht, dat het voor de toeschouwer keer op keer lijkt alsof er een soort verstandhouding met hem ontstaat.

Het zien van een tentoonstelling van Rembrandt is altijd een bijzondere ervaring. In dit geval valt op hoe precies en betekenisvol hij met zijn etsnaald allerlei onderwerpen kon uitbeelden. Een reis naar Zwitserland is daarom in deze zomer om meer dan een reden de moeite waard.

Daan Thoomes.

Nav de tentoonstelling: **Rembrandt. Radierungen aus der Sammlung Eberhard W. Kornfeld.** Schloss Spiez, Schweiz, 26. Juni bis 13. September 2009.

Afbeelding op catalogus en affiche: *Zelfportret, tekenend voor een raam*, 1648.

Literatuur:

Tentoonstellingscatalogus: *Rembrandt. Radierungen aus der Sammlung Eberhard W. Kornfeld. Ausstellung in Erinnerung an Isaac de Bruijn.* Stiftung Schloss Spiez, 2009.

Gary Schwartz, *De grote Rembrandt.* Zwolle, Waanders, 2006.

Ernst van de Wetering, *Rembrandt. Zoektocht van een genie*. Zwolle/Amsterdam, Waanders/
Rembrandthuis, 2006.

Gepubliceerd in: *Centraal Weekblad, kerkelijk opinieblad*, 57^e jrg., nr. 31/32, 31 juli 2009, p. 10.

